

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 355/2022-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Monikou Brunovou, advokátkou, Račianska 153, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Košice-okolie a jeho uzneseniu č. k. 18P/102/2021-303 z 29. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 14. júna 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením okresného súdu v rodinnoprávnom konaní, ktoré žiada zrušiť. Okrem toho sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v tom istom rodinnoprávnom konaní s tým, že okresnému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prieťahov a bude mu priznané finančné zadost'učinenie 5 000 eur.

II.

2. Manželstvo sťažovateľa a matky jeho v roku [REDAKOVANÉ] narodenej dcéry bolo rozvedené rozsudkom z januára 2018, pričom maloletá dcéra bola zverená do starostlivosti matky, sťažovateľ bol zaviazaný prispievať na výživu maloletej 150 eur mesačne, bol upravený styk sťažovateľa s maloletou a zároveň bolo uložené výchovné opatrenie, ktoré sa malo realizovať počas 12 mesiacov. Toto výchovné opatrenie bolo neúspešné a sťažovateľ sa s maloletou napriek rozhodnutiu nestretáva. Preto sa na okresnom súde od 13. mája 2019 domáha výkonu rozhodnutia o úprave styku s maloletou v konaní Okresného súdu Košice-okolie sp. zn. 19Em/9/2019. Okresný súd v konaní o výkon rozhodnutia 18. októbra 2019 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým uložil

sťažovateľovi a maloletej povinnosť podrobiť sa odbornému poradenstvu v trvaní šiestich mesiacov. Napriek tomu sa sťažovateľ s maloletou nestretáva. V súvislosti s prietiahmi okresného súdu v tomto vykonávacom konaní bolo nálezom ústavného súdu č. k. I. ÚS 397/2021 z 18. januára 2022 vyslovené porušenie základných práv sťažovateľa, okresnému súdu bolo prikázané konať bez zbytočných prietahov a sťažovateľovi bolo priznané finančné zadost'učinenie 1 000 eur.

3. Popritom matka maloletej podala v januári 2020 návrh na zvýšenie výživného. Sťažovateľ vo vyjadrení k tomuto návrhu navrhol zmeniť doteraz upravený styk s maloletou. O návrhu matky na zvýšenie výživného bolo rozhodnuté rozsudkom okresného súdu z 22. marca 2021 s tým, že návrh sťažovateľa na zmenu úpravy styku k maloletej bol vylúčený na samostatné konanie.

4. V tomto samostatnom konaní okresný súd uznesením z 2. decembra 2021 nariadil znalecké dokazovanie a ustanovil znalca, ktorého zmenil uznesením zo 16. marca 2022. Na to sťažovateľ reagoval návrhom, ktorým sa domáhal prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s tým, že okresný súd má iniciovať konanie o prejudiciálnej otázke, či „uznesenie okresného súdu z 2. decembra 2021 o nariadení znaleckého dokazovania je súladné s čl. 1, 2, 5 a 26 Dohovoru o ochrane ľudských práv a dôstojnosti človeka v súvislosti s aplikáciou biológie a medicíny – Dohovor o ľudských právach a biomedicíne, ak nie je zákonným spôsobom odôvodnené a ide o opakované znalecké dokazovanie v tej istej veci (analogicky res iudicata)?“. Tento návrh sťažovateľa okresný súd zamietol ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením 29. marca 2022, ktoré nadobudlo právoplatnosť 14. apríla 2022 a ktoré odôvodnil tak, že nezistil žiadne dôvody takéhoto postupu a ani zákonné ustanovenie, ktoré by ho na to oprávňovalo.

III.

5. Podľa sťažovateľa ústavnou sťažnosťou namietané uznesenie je nedostatočne odôvodnené, keďže nedostal odpoveď na otázku, z akého dôvodu je potrebné prelomiť právo účastníkov konania na zachovanie osobnej integrity napriek Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne. Sťažovateľ okrem toho namieta aj nedostatočné odôvodnenie uznesení o nariadení znaleckého dokazovania a zdôrazňuje potrebu zohľadnenia najlepšieho záujmu dieťaťa s tým, že v rozpore s týmto záujmom je nariadené znalecké dokazovanie, ktoré bude viesť k prietahom v konaní. V tejto súvislosti sťažovateľ kritizuje predchádzajúce rozhodnutia, ktoré sa týkajú úpravy jeho práv a povinností k maloletej dcére.

6. Sťažovateľ poukazuje na to, že od nariadenia znaleckého dokazovania okresný súd neurobil nijaký procesný úkon, ktorý by mal viesť k právoplatnému skončeniu konania, čím dochádza k predlžovaniu jeho právnej neistoty vo veci, ktorá nie je zložitá, patrí do štandardnej agendy všeobecných súdov a vyžaduje si zvýšenú pozornosť súdu. Podľa sťažovateľa dĺžka konania mu spôsobuje nesmierne ťažkosti, pretože stav jeho právnej neistoty o úprave styku pretrváva viac ako dva roky. Sťažovateľ poukazuje na to, že z jeho strany bola okresnému súdu vždy poskytnutá maximálna súčinnosť. Sťažovateľ zdôrazňuje zhoršovanie jeho vzťahu s maloletou dcérou.

IV.

7. Základné práva na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „sú výsledkové“, to znamená musia im zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03), obdobne ako z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“; napr. [REDACTED] c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 6. 2002), vyplýva, že ústavný súd a ESLP overujú, či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Sťažovateľ sa svojím procesným návrhom domáhal prerušenia konania podľa § 162 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého súd konanie preruší, ak rozhodnutie závisí od otázky, ktorú nie je v konaní oprávnený riešiť. Otázkou, ktorú nie je okresný súd oprávnený riešiť, má byť podľa sťažovateľa súlad procesného rozhodnutia o nariadení znaleckého dokazovania s právami podľa Dohovoru o ľudských právach a biomedicíne. Je zrejmé, že podstatou tohto návrhu je nesúhlas sťažovateľa s nariadeným znaleckým dokazovaním, teda nesúhlas s tým, aké dokazovanie okresný súd mieni vykonať v konaní o jeho návrhu. Sťažovateľ svojou ústavnou sťažnosťou namieta čiastkový procesný postup okresného súdu, ktorý dospel k záveru, že na takýto postup, teda iniciovanie konania na ústavnom súde, nie je žiaden zákonný dôvod. Takéto rozhodnutie okresného súdu nemožno považovať za nedostatočne zdôvodnené. Z § 162 ods. 1 CSP celkom zjavne nevyplýva to, že by okresný súd mal právomoc na to, aby prerušením konania a iniciovaním konania na ústavnom súde mohol dať preskúmať svoje predchádzajúce rozhodnutia o nariadení znaleckého dokazovania. Účelom § 162 ods. 1 písm. a) CSP nie je prieskum predchádzajúcich procesných rozhodnutí všeobecných súdov v konaní na ústavnom súde. Preto treba považovať stroho zdôvodnenú odpoveď okresného súdu v procesnom uznesení za ústavne udržateľnú a bez akéhokoľvek súvisu s výsledkovými základnými právami sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavná sťažnosť je v tomto rozsahu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odmietnutá.

9. Čo sa týka námietky porušenia základných práv sťažovateľa v rozsahu proti postupu okresného súdu, ktorý už viac ako dva roky koná o jeho návrhu na zmenu úpravy styku s maloletou, je zrejmé, že konanie o jeho návrhu nie je jediným konaním, v ktorom sa sťažovateľ domáha toho, aby sa mohol stretávať so svojou maloletou dcérou. Okrem toho je zrejmé, že jeho styk s maloletou dcérou je už upravený predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím, ktorého výkonu sa sťažovateľ domáha v osobitnom vykonávacom konaní. Z toho je zrejmé, že právna neistota sťažovateľa nie je primárne určovaná postupom okresného súdu v konaní o jeho návrhu na zmenu rozhodnutia o styku, ale predovšetkým osobitným stavom právnej neistoty v už prebiehajúcim konaní o výkon predchádzajúceho rozhodnutia. Konania v rodinnoprávných veciach treba považovať za také, ktoré vyžadujú osobitný prístup všeobecných súdov. K tomu však treba dodať, že vo vzťahu k právam sťažovateľa je kľúčovým práve konanie o výkon predchádzajúceho rozhodnutia. To výrazne znižuje mieru právnej neistoty sťažovateľa v namietanom konaní, v ktorom sa domáha zmeny rozhodnutia, ktoré doteraz riadne nie je vykonané. Pre obnovu vzťahu sťažovateľa s maloletou, ktoré sa prejaví v jeho pravidelnom a konsenzuálnom stretávaní

s maloletou dcérou, nie je rozhodujúca zmena predchádzajúceho rozhodnutia, ale výkon už právoplatného rozhodnutia.

10. Treba súhlasiť so sťažovateľom v tej časti jeho argumentácie, podľa ktorej postup okresného súdu v namietanom konaní, ktoré trvá viac ako dva roky, nie je optimálny. Na strane druhej však už právoplatnosťou predchádzajúceho rozhodnutia bola zabezpečená právna istota sťažovateľa v tom, že s maloletou má právo stretávať sa v určenom rozsahu. S ohľadom na to, že popri namietanom konaní prebieha aj omnoho dôležitejšie a náročnejšie konanie o výkon rozhodnutia, nemožno skutočnosť, že namietané konanie trvá približne dva roky, považovať za tak intenzívny zásah, ktorý by predstavoval porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Postup okresného súdu pri zmene nevykonaného rozhodnutia o úprave styku nemožno považovať za skutkovo jednoduchý a ako nevyhnutné sa javí zistenie toho, čo je dôvodom odmietania sťažovateľa zo strany jeho maloletej dcéry. V tejto súvislosti je však zrejmé, že k predĺženiu konania prispieva aj konanie sťažovateľa, ktorý zmyslenými procesnými návrhmi sťažuje postup súdu po právoplatnom nariadení znaleckého dokazovania. Ústavná sťažnosť je za súčasného stavu v rozsahu proti postupu okresného súdu zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. júna 2022

Peter Straka
predseda senátu